

Mfv.II.10.196/2014/4.szám

A Kúria ifj. dr. Bába István ügyvéd által képviselt felperesnek az ... által képviselt alperes ellen illetmény visszafizetése és elmaradt illetmény megfizetése iránt a Gyulai Munkaügyi Bíróságnál 3.M.61/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Gyulai Törvényszék 3.Mf.25.371/2012/7. számú részítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - figyelemmel a Kúria Kpkf.IV.37.199/2014/2. számú végzésére - tárgyaláson kívül meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Gyulai Törvényszék 3.Mf.25.371/2012/7. számú részítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a ... Bíróság elnöke 2011. október 12-én kelt intézkedésével 2011. október 17-étől további intézkedésig mentesítette a felperest a ... Bíróságon a bírói, tanácselnöki munkavégzési kötelezettség alól, és megállapította, hogy a mentesítés időtartamára illetménye további intézkedésig változatlanul megilleti. 2011. december 7-én kelt intézkedésével többirányú munkafeladat elvégzésére hívta fel a felperest otthondolgozás keretén belül. E kötelezettségének a felperes eleget tett.

A ... Nyomozó Ügyészség 2011. december 23-án a felperest őrizetbe vette, majd 2011. december 26-án a ... Városi Bíróság elrendelte előzetes letartóztatását az elsőfokú bíróság tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, de legfeljebb 2012. január 26-ig.

2011. december 27-én a felperes számláján jóváírásra került 2011. december 1-től december 31-ig elszámolt nettó 475.378 forint illetmény.

A munkáltatói jogkör gyakorlója 2012.január 13-án kelt intézkedésével megállapította, hogy 2011. december 23-ától a felperes saját érdekkörében felmerülő okból nem tudja teljesíteni munkavégzési kötelezettségét, így a munkáltatónak a munkavégzési kötelezettség alól mentesítő rendelkezése 2011. december 23-án hatályát veszítette. Közölte azt is, hogy a felperest 2011. december 23-ától kezdődően bírói illetménye nem illeti meg tényleges munkavégzés és mentesülési körülmény hiányában. Szintén e napon az alperes ... számú fizetési felszólításában kötelezte a felperest a jogalap nélkül kifizetett illetmény visszafizetése címén 110.749 forint és 2011. december 27-étől járó késedelmi kamata megfizetésére.

A Fővárosi Ítéltábla mellett működő Elsőfokú Szolgálati Bíróság 2012. január 16-án a felperessel szemben fegyelmi eljárást rendelt el. A határozatában utalt arra, hogy az illetmény visszatartásáról nem határozott, mivel a Bjt. 73. § (4) bekezdése alapján nem jár illetmény a felfüggesztésnek arra az időtartamára, amelyre a bíró akkor sem kapna illetményt, ha a felfüggesztésére nem került volna sor.

A ... Törvényszék 2012. január 23-án a felperes előzetes letartóztatását megszüntette és házi őrizetét rendelte el 2012. január 26-áig, majd azt meghosszabbította.

A felperes számára 2012. januárjától nem számfejtettek és nem utaltak át illetményt.

A felperes 2012. február 1-jén keresetet nyújtott be a Munkaügyi Bíróságon. Kizárási ok bejelentését követően az eljárás lefolytatására a ... Ítéltábla a ... Munkaügyi Bíróságot, illetve az esetleges másodfokú eljárásra a ... Törvényszéket jelölte ki. A felperes módosított kereseti kérelmében a fizetési felszólítás hatályon kívül helyezését, és 2012. január 1-jétől február 29-éig tartó időszakra illetménye késedelmi kamattal növelt összegű megfizetését, továbbá annak megállapítását kérte, hogy bírói tisztségéből való felfüggesztése idejére részére jár az illetmény.

Az alperes módosított ellenkérelmében az illetmény visszafizetés tárgyában 91.241 forint és járulékait meghaladóan, valamint a további kereseti kérelmek vonatkozásában a kereset elutasítását kérte.

A Gyulai Munkaügyi Bíróság 3.M.61/2012/4. számú - a 3.M.129/2012/5. számú kijavító végzésével kijavított - részítéletében az alperes 2012. január 13-án kelt ... számú fizetési felszólítását a

marasztalási összeg tekintetében 39.016 forintra leszállította, a tőkeköveteléssel kapcsolatos késedelmi kamat kezdő időpontját pedig 2012. január 27. napjára megváltoztatta. Kötelezte továbbá az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 2012. január 1-jétől február 29-éig tartó időszak vonatkozásában 724.460 forint illetményt, valamint késedelmi kamatát. A felperes megállapításra irányuló kereseti kérelmét elutasította.

Nem találta megalapozottnak az alperes azon álláspontját, miszerint a felperesnek díjazás a perrel érintett időszakban csak a munkavégzésére tekintettel járna. Álláspontja szerint a bíró úgynevezett más kereső tevékenységtől való tartózkodási kötelezettsége részét képezi a munkáltató felé megvalósuló szolgáltatásnak, tágabb értelemben véve munkavégzésnek. A bíró a tisztségéből való felfüggesztés időszakában is bíró, így munkavégzéssel járó önálló tevékenységet nem végezhet. A hivatás méltóságának megfelelő magatartás feltétele, hogy időszakosan történjen illetmény, illetve ellátás nyújtása annak érdekében, hogy a bíró magát és tartásra jogosult hozzátartozóit tartani tudja, számláit ne kelljen fizetetlenül hagynia. Álláspontja szerint az új Bjt. 118. §-a (1) bekezdése alapján a bírót a tisztségéből való felfüggesztés idejére megilleti az illetménye, amelynek legfeljebb 50 %-át lehetett visszatartani. Erre tekintettel 2012. január 16-a és február 29-e közötti időszakra 559.810 forint megfizetésében marasztalta az alperest. A Pp. 123. §-a második mondatára tekintettel a megállapítás iránti kereseti kérelmet elutasította. A 2011. december 23-ától 2012. január 15-éig tartó elszámolási időszak vonatkozásában azt állapította meg, hogy a felperesnek a tisztségéből való felfüggesztés nélküli időszakában nem lehet kevesebb joga az illetményre az előzetes letartóztatással, illetve az őrizetbevétellel kapcsolatos munkavégzés elmaradása miatt, mint az időben későbbi, felperesre nézve terhesebb felfüggesztéssel érintett időszakban. Teljes mértékben elszámolhatónak tartotta a felperes javára a december 23-i munkanapot, ugyanakkor a december 27., 28., 29. és 30-i munkanapok vonatkozásában, valamint 2012. január 1-jétől 15-éig terjedő időszakra az illetmény 50 %-át találta elszámolhatónak. Erre figyelemmel a december 27., 28., 29. és 30. napok vonatkozásában a felperest nettó 39.016 forint illetményrész visszafizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság 3.M.61/2012/5. számú kiegészítő ítéletével az írásbeli felszólítás hatályon kívül helyezése iránti, továbbá a marasztalásra irányuló és a 2012. január 1-jétől 15-ig terjedő időszakot érintő kereseti kérelmeket a 4. számú alatti részítélet alperest terhelő rendelkezéseit meghaladóan elutasította, s a részítélet indokolását kiegészítette.

A kiegészített részítélettel szemben a felperes és az alperes fellebbezést nyújtott be.

Időközben a Kúria mellett működő Másodfokú Szolgálati Bíróság 2012. március 21-én kelt ... számú határozatával az Elsőfokú Szolgálati Bíróság határozatának indokolása 7. oldalának harmadik bekezdését megváltoztatta és megállapította, hogy az eljárás alá vont bírót a bírói tisztségéből történt felfüggesztés időtartamára bírói illetménye megilleti.

A Gyulai Törvényszék az elsőfokú bíróság részítélete ellen benyújtott fellebbezéseket elbírálván 3.Mf.25.371/2012/7. számú részítéletében az elsőfokú bíróság részítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében a részítéletet megváltoztatta és az alperes ... számú fizetési felszólítását teljes egészében hatályon kívül helyezte. Az alperest terhelő marasztalás összegét 724.460 forintról 2.354.495 forintra felemelte és megállapította, hogy a kamatfizetési kötelezettség az alperest 543.345 forint után 2012. február 5. napjától, 362.230 forint után 2012. március 5. napjától, 724.460 forint után 2012. május 5. napjától és 724.460 forint után 2012. év június 5. napjától kezdődően terheli. Mellőzte a 3.M.61/2012/5. szám alatti kiegészítő ítélet rendelkező részének a részítélet indokolása kiegészítésére vonatkozó második bekezdését, és perköltség viselésére kötelezte az alperest.

Ítélete indokolásában arra következtetett, hogy a munkáltató 2012. október 12-ei intézkedése alapján a munkáltató mentesítette a felperest a munkavégzési kötelezettség alól, de az őrizetbevétele, illetve az előzetes letartóztatása önmagában ezen intézkedés hatályát nem szüntette meg. Erre figyelemmel a 2011. december hónapra járó illetmény megillette a felperest, a visszafizetésre vonatkozó fizetési felszólításnak nem volt alapja, így azt hatályon kívül helyezte. A bírói tisztségből való január 16-i felfüggesztés visszaható hatállyal nem bírt, így a felperes 2012. január 1-jétől 15-ig a teljes illetményére, 2012. január 16-ától pedig az új Bjt. 118. §-a (1) bekezdése alapján volt jogosult a felfüggesztés időszakára a teljes illetményre. Megállapította, hogy a szolgálati bíróság csupán az illetmény visszatartása tekintetében rendelkezett hatáskörrel, és a szolgálati bíróságnak a visszatartás kérdésében hozott határozata a kereseti kérelemnek feljebb a tárgyalás felfüggesztésével érintett részét érintheti. Mindezek alapján jogosultnak tartotta a felperest a másodfokú határozat meghozataláig esedékes illetményekre is.

A jogerős részítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben azt kérte, hogy a Kúria a sérelmezett fizetési felszólítást akként változtassa meg, hogy a felperes 91.241 forint jogosulatlanul felvett illetményt köteles visszafizetni, az ezt meghaladó kereseti kérelmet utasítsa el, és ugyancsak utasítsa el az illetmény megfizetése tárgyában

előterjesztett felemelt kereseti kérelmet, és mellőzze az alperes perköltségben való marasztalását.

Az alperes szerint az eljáró bíróságok tévesen értelmezték a régi Bjt. 73. § (4) bekezdését, illetve az ezzel azonos tartalmú új Bjt. 118. § (2) bekezdését, ezért téves jogi álláspontra helyezkedtek, így érdemi döntésük jogsértő. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy az egyes büntetőjogi kényszerintézkedések és azok időtartama miatt nem tartozik az új Bjt. 118. § (2) bekezdése alkalmazási körébe, a Gyulai Törvényszék pedig a felhívott jogszabály alkalmazhatósága kérdését nem is érintette, határozata indokolást e vonatkozásban nem tartalmaz. Kifejtette, hogy szolgálati bíróság csupán az illetmény visszatartás kérdésében határozhat, erre tekintettel figyelmen kívül kell hagyni a Kúria mellett működő Másodfokú Szolgálati Bíróság határozatának azon megállapítását, hogy az eljárás alá vont bírót bírói tisztségéből történő felfüggesztése időtartamára a bírói illetménye megilleti. Fenntartotta azon álláspontját, miszerint, ha a büntetőjogi kényszerintézkedésekkel érintett bíró munkajogi értelemben az ő érdekkörében felmerülő okból nem végezhet munkát, munkajogi értelemben véve az őt terhelő szolgáltatást nem nyújtott, munkavégzés hiányában illetmény, azaz ellenszolgáltatás nem illeti meg. A büntetőjogi kényszerintézkedés ténye olyan körülmény, amely a felfüggesztésre tekintet nélkül kizárja az illetmény fizetését, összhangban a Bjt. 118. § (2) bekezdésével.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős részítélet hatályában történő fenntartását kérte.

Álláspontja szerint mind az első-, mind a másodfokú részítélet megfelel a jogszabályoknak, és nem helytálló az az alperesi érvelés, hogy a kényszerintézkedést további tényállási elemként kellene figyelembe venni az illetményre való jogosultság szempontjából.

A Kúria 2012. október 10-én kelt Mfv.II.10.553/2012/6. számú ítéletével a Gyulai Törvényszék másodfokon hozott részítéletét hatályon kívül helyezte, a Gyulai Munkaügyi Bíróság részítéletét pedig akként változtatta meg, hogy leszállította az alperes részére kibocsátott fizetési felszólításban megjelölt marasztalási összeget, megváltoztatta a késedelmi kamat megfizetésének kezdő időpontját, egyebekben a felperes keresetét elutasította.

A felperes e határozattal szemben alkotmányjogi panasszal élt az Alkotmánybíróságnál. Az Alkotmánybíróság 4/2014.(I.30.) AB határozatában megállapította, hogy a Kúria Mfv.II.10.553/2012/6. számú ítélete Alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette. Erre figyelemmel a Kúria Kpkf.IV.37.199/2014/2. számú végzésével új felülvizsgálati határozat hozatalát rendelte el.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem tekintettel az Alkotmánybíróság határozatára nem alapos.

A 2011. október 12-én a munkáltatói jogkör gyakorlója a bírói jogviszonyban is alkalmazandó, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 107. §-ának h) pontja alapján mentesítette a felperest további intézkedésig a munkavégzési kötelezettség alól. 2011. december 23-án a felperes őrizetbe vételére, majd december 26-án előzetes letartóztatására került sor.

Az Alkotmánybíróság határozata szerint a Bjt. 35. § (4) bekezdése szerint a bírót hivatása méltóságának és felelőssége súlyának megfelelő, függetlenségét biztosító javadalmazás illeti meg. Ez a szabály túlmutat a méltányos díjazáshoz való jogot megjelenítő olyan rendelkezéseken, amelyek az egyes munkavégzéssel járó jogviszonyok esetében a minimum szabályokat képezik. A bírói javadalmazás a Bjt. értelmében a méltányos díjazáson túl a függetlenséget is hivatott biztosítani.

Határozatában rögzítette azt is, hogy amennyiben egy bíróval szemben büntetőeljárás indul és előzetes letartóztatásba helyezik, akkor a fegyelmi eljárást meg kell indítani ellene és bírói tisztségéből fel kell függeszteni. A felfüggesztés idejére az illetménye főszabály szerint jár részére. A Bjt. 118. § (2) bekezdése az (1) bekezdés mellett egy kiegészítő szabályt tartalmaz. Nem lehet a kiegészítő szabálynak olyan értelmet tulajdonítani, amely alapján a főszabály kiüresedik.

Ennek megfelelően rögzítette, hogy a Bjt. 118. § (1) bekezdése kiüresítésével jár az a jogértelmezés, hogy a Bjt. 118. § (2) bekezdése alapján vizsgálándó az a körülmény, mely szerint az érintett időszakban a bíró saját érdekkörében felmerülő okból nem tudott munkát végezni. Ez az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében foglalt bírói függetlenséget korlátozná, amely Alaptörvénybe ütközne. Ennek megfelelően - függetlenül attól, hogy a 2011. december 23-ától a felperes saját érdekkörében felmerülő okból nem tudott munkát végezni az alperesnél, mivel vele szemben büntető kényszerintézkedést alkalmaztak - ezen igazolt távollét idejére is a munkáltatónak illetményt kellett volna fizetnie a felperes számára, a bírót ebben a helyzetben is megilleti a státuszához kapcsolódó védelem.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős részítéletet jogszabálysértés hiányában a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pervezstes alperes a Pp. 78. §-a (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes felülvizsgálati eljárási költségét, míg a felülvizsgálati eljárási illetéket az alperest megillető személyes illetékmentességre figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. június 25.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági tisztviselő